Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

19. listopadu 2020*

„ Řízení o předběžné otázce – Občanství Unie – Článek 21 SFEU – Právo volného pohybu a pobytu na území členských států – Zvláštní trestnost mezinárodního únosu nezletilých – Omezení – Odůvodnění – Ochrana dítěte – Přiměřenost“

Ve věci C-454/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Amtsgericht Heilbronn (okresní soud v Heilbronnu, Německo) ze dne 11. června 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 14. června 2019, v trestním řízení proti

ZW,

za přítomnosti:

Staatsanwaltschaft Heilbronn

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda senátu, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe (zpravodajka), soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za ZW M. Ehningerem, Rechtsanwalt,

– za německou vládu J. Möllerem, M. Hellmannem, U. Bartlem a D. Klebsem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi E. Montaguti a M. Wilderspinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 4. června 2020,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 21 SFEU, jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46 a oprava Úř. věst. 2011, L 327, s. 70).

2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení zahájeného proti ZW pro trestný čin únosu nezletilého.

Právní rámec

Haagská úmluva z roku 1980

3 Cílem Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, uzavřené dne 25. října 1980 v Haagu (dále jen „Haagská úmluva z roku 1980“), je podle jejího čl. 1 písm. a) zejména „zajistit bezodkladný návrat dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných v některém smluvním státě“.

4 Články 12 a 13 této úmluvy stanoví pravidla použitelná v případech protiprávního přemístění nebo zadržování dítěte, která mají zajistit jeho bezodkladný návrat.

5 Haagská úmluva z roku 1980 vstoupila v platnost dne 1. prosince 1983. Všechny členské státy Evropské unie jsou jejími smluvními stranami.

Unijní právo

6 Body 2, 17 a 21 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243) stanoví:

„2) Evropská rada na zasedání v Tampere potvrdila zásadu vzájemného uznávání soudních rozhodnutí jako základ vytvoření skutečného soudního prostoru a jako prioritu určila právo na styk s dítětem.

[…]

17) V případech neoprávněného odebrání [protiprávního přemístění] nebo zadržení dítěte by mělo být neprodleně zajištěno navrácení dítěte, proto by se měla nadále používat Haagská úmluva [z roku] 1980, doplněná ustanoveními tohoto nařízení, zejména článkem 11. Soudy členského státu, do kterého bylo dítě neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno] nebo ve kterém bylo neoprávněně [protiprávně] zadrženo, by měly mít možnost odmítnout jeho navrácení ve zvláštních, řádně odůvodněných případech. Takové rozhodnutí by však mělo být nahrazeno pozdějším rozhodnutím soudu členského státu, ve kterém mělo dítě bydliště před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením. Pokud by takové rozhodnutí ukládalo navrácení dítěte, mělo by navrácení proběhnout bez zvláštního řízení o uznání a výkonu tohoto rozhodnutí v členském státě, do kterého bylo dítě neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno] nebo ve kterém bylo neoprávněně [protiprávně] zadrženo.

[…]

21) Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě by měly být založeny na zásadě vzájemné důvěry a důvody pro neuznání by měly být omezeny na nezbytné minimum.“

Německé právo

7 Ustanovení § 25 Strafgesetzbuch (trestní zákoník), nadepsaný „Pachatel“, stanoví:

„1) Jako pachatel bude potrestán, kdo trestný čin spáchá sám nebo prostřednictvím jiné osoby.

2) Spáchá-li trestný čin více osob společně, bude každá potrestána jako pachatel (spolupachatel).“

8 Ustanovení § 235 trestního zákoníku, nadepsaného „Únos nezletilých osob“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1) Trestem odnětí svobody až na pět let nebo peněžitým trestem bude potrestán, kdo

1. osobu mladší osmnácti let věku násilím, pod pohrůžkou citelné újmy nebo lstí, nebo

2. dítě, které není jeho rodinným příslušníkem,

odejme nebo odmítne vydat rodičům, jednomu z rodičů, poručníkovi nebo opatrovníkovi.

2) Stejně bude potrestán, kdo rodičům, jednomu z rodičů, poručníkovi nebo opatrovníkovi

1. dítě odejme, aby je přemístil do zahraničí, nebo

2. dítě v zahraničí odmítne vydat poté, co tam bylo přemístěno nebo se tam odebralo.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

9 ZW, rumunská státní příslušnice, je matkou AW, nezletilého dítěte narozeného v Rumunsku. ZW žije odděleně od otce dítěte, který je rumunským státním příslušníkem žijícím v Rumunsku. Podle rumunského práva jsou oba rodiče společnými nositeli rodičovské odpovědnosti.

10 V roce 2009 se ZW usadila v Německu. Dítě ji později následovalo.

11 V březnu 2013 bylo dítě z důvodu problémů s chováním umístěno se souhlasem svých rodičů do sociálně-terapeutického zařízení pro mladistvé.

12 Usnesením ze dne 14. listopadu 2014 odňal Amtsgericht Heilbronn (okresní soud v Heilbronnu, Německo) rodičům dítěte zejména právo určit jeho bydliště a svěřil je v rámci částečného přenesení rodičovské odpovědnosti, tzv. „doplňkového opatrovnictví“ (*Ergänzungspflegeschaft*), opatrovníkovi. Poté, co bylo toto dítě několikrát po sobě neúspěšně umístěno do různých zařízení, vrátilo se se souhlasem tohoto opatrovníka k ZW.

13 Jugendamt Heilbronn (orgán péče o děti a mládež v Heilbronnu, Německo) požádal dopisem ze dne 3. srpna 2017 o navrácení rodičovské odpovědnosti ZW. K tomu dosud z nejasných příčin nedošlo.

14 Na začátku prosince 2017 odvezl otec dítě do Rumunska, kde nyní oba žijí. ZW s tímto přemístěním souhlasila, avšak nebylo objasněno, zda se tento souhlas týkal pouze jediné návštěvy během Vánoc v roce 2017 nebo trvalého návratu dítěte do Rumunska. Jugendamt Heilbronn (orgán péče o děti a mládež v Heilbronnu) ani opatrovník nebyli o tomto přemístění předem informováni.

15 Vzhledem k tomu, že opatrovník podal na rodiče dítěte z důvodu tohoto přemístění trestní oznámení, bylo u Amtsgericht Heilbronn (okresní soud v Heilbronnu) zahájeno proti ZW stíhání pro trestný čin únosu nezletilé osoby spáchaný ve spolupachatelství ve smyslu § 25 odst. 2 a § 235 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku.

16 Tento soud má pochybnosti ohledně slučitelnosti § 235 trestního zákoníku s unijním právem. Podle jeho názoru může totiž použití tohoto ustanovení představovat neodůvodněné omezení svobody pohybu občanů Unie. Kromě toho má uvedený soud za to, že toto ustanovení zavádí rozdílné zacházení mezi německými státními příslušníky a státními příslušníky jiných členských států, jelikož s posledně uvedenými je zacházeno stejně jako se státními příslušníky třetích zemí. V tomto ohledu je podle jeho názoru trestnost mezinárodních únosů dětí podle § 235 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku širší než trestnost podle § 235 odst. 1 bodu 1 tohoto zákoníku, který postihuje únosy dětí zadržované na německém území, a může se dotýkat výrazněji občanů Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států než Spolkové republiky Německo.

17 Uvedený soud si nakonec klade otázku, zda je v případě neslučitelnosti § 235 trestního zákoníku s unijním právem povinen nepoužít toto ustanovení ve věci v původním řízení z důvodu přednosti unijního práva.

18 Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být [unijní] primární nebo sekundární právo, zejména směrnice [2004/38], ve smyslu rozsáhlého práva občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, vykládáno tak, že se vztahuje rovněž na vnitrostátní trestní normy?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku: Brání výklad [unijního] primárního nebo sekundárního práva použití vnitrostátní trestní normy, kterou má být sankcionován skutek, kdy je odmítáno vydání dítěte nacházejícího se v zahraničí jeho opatrovníkovi, aniž uvedené ustanovení v tomto ohledu rozlišuje, zda se jedná o [členské] státy Evropské unie, nebo o třetí země?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

19 Německá vláda vznáší námitku nepřípustnosti předběžných otázek z důvodu, že nejsou relevantní pro výsledek sporu v původním řízení. Podle této vlády nemají skutky vytýkané ZW, která je jedinou obviněnou v původním řízení, žádnou spojitost s výkonem práva volného pohybu přiznaného ZW, neboť ta německé území neopustila ani se je nepokusila opustit. Vzhledem k tomu, že pochybnosti předkládajícího soudu ohledně slučitelnosti § 235 trestního zákoníku s unijním právem jsou založeny na skutkových okolnostech, které předpokládají přemístění ZW do jiného členského státu, pramení tedy z hypotetických úvah nesouvisejících se sporem v původním řízení.

20 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které tyto soudy mají rozhodnout (viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 18 a citovaná judikatura).

21 V rámci této spolupráce je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci

otázek, které klade Soudnímu dvoru. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 19 a citovaná judikatura).

22 Z toho vyplývá, že se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí na vlastní odpovědnost a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je ze strany Soudního dvora možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 20 a citovaná judikatura).

23 V projednávané věci je třeba připomenout, že taková občanka Unie, jako je ZW, která je státní příslušnicí členského státu, jež se přemístila do jiného členského státu, využila své svobody pohybu, takže její situace spadá do působnosti unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. února 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 22, jakož i ze dne 13. listopadu 2018, Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, bod 27 a citovaná judikatura).

24 Dále z informací poskytnutých předkládajícím soudem jednoznačně vyplývá, že § 235 odst. 2 bod 2 trestního zákoníku, jehož slučitelnost s unijním právem tento soud zpochybňuje, představuje právní základ trestního stíhání zahájeného v původním řízení proti ZW jakožto spolupachatelce mezinárodního únosu jejího dítěte. Jak vyplývá v tomto ohledu z bodu 16 tohoto rozsudku, předkládající soud podrobně vysvětlil důvody, proč má za to, že odpověď na předběžné otázky je nezbytná k tomu, aby mohl rozhodnout o sporu v původním řízení.

25 Za těchto podmínek není zjevné, že by žádaný výklad unijního práva neměl žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy přípustná.

K věci samé

26 Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že brání použití právního předpisu členského státu, podle něhož je skutek, kdy rodič odmítne ustanovenému opatrovníkovi vydat dítěte, které se nachází v jiném členském státě, trestně postižitelný i v případě, kdy nedojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo lsti, zatímco v případě, že se dítě nachází na území prvního členského státu, je tento stejný skutek trestný pouze tehdy, pokud při něm dojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

Úvodní poznámky

27 Vzhledem k tomu, že se předkládající soud táže na slučitelnost vnitrostátní trestněprávní normy s unijním právem, je třeba připomenout, že i když trestní právo hmotné a trestní právo procesní spadají v zásadě do pravomoci členských států, z ustálené judikatury vyplývá, že unijní právo stanoví meze této pravomoci. Vnitrostátní ustanovení trestního práva nesmějí totiž diskriminovat osoby, jimž unijní právo přiznává právo na rovné zacházení, nebo omezovat základní svobody zaručené unijním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. února 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, bod 19, jakož i ze dne 26. února 2019, Rimšēvičs a ECB v. Lotyšsko, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 57). Pokud je takové ustanovení neslučitelné se zásadou rovného zacházení nebo některou ze základních svobod zaručených unijním právem, přísluší předkládajícímu soudu, který má v rámci své pravomoci aplikovat ustanovení unijního práva a zajišťovat jejich plný účinek, aby jej nepoužil (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. dubna 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, bod 61 a citovaná judikatura).

28 Kromě toho, jelikož se předkládající soud svými otázkami táže na výklad unijního práva, aniž odkazuje na některé jeho konkrétní ustanovení, je třeba uvést, že podle ustálené judikatury Soudního dvora obsahuje článek 21 SFEU nejen právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, ale také zákaz jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. června 2017, Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, bod 31 a citovaná judikatura).

29 Otázky položené předkládajícím soudem je proto třeba zkoumat pouze z hlediska tohoto ustanovení.

K existenci omezení volného pohybu občanů Unie

30 Je třeba připomenout, že vnitrostátní právní úprava, která znevýhodňuje některé příslušníky členského státu pouze proto, že využili svobody pohybu a pobytu v jiném členském státě, představuje omezení svobod, které čl. 21 odst. 1 SFEU přiznává každému občanu Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. října 2008, Grunkin a Paul, C-353/06, EU:C:2008:559, bod 21; ze dne 26. února 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 25 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 8. června 2017, Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, bod 35).

31 V projednávané věci stanoví § 235 trestního zákoníku v odst. 1 bodě 1 uložení trestu odnětí svobody v délce až pěti let nebo peněžitý trest tomu, kdo osobu mladší 18 let násilím, pod pohrůžkou citelné újmy nebo lstí odejme nebo odmítne vydat rodičům, jednomu z rodičů, poručníkovi nebo opatrovníkovi, a v jeho odstavci 2 bodě 2 uložení stejného trestu tomu, kdo odmítne vydat rodičům, jednomu z rodičů, poručníkovi nebo opatrovníkovi dítě nacházející se v zahraničí poté, co tam bylo přemístěno nebo se tam odebralo.

32 Podle vysvětlení předkládajícího soudu z § 235 trestního zákoníku zejména vyplývá, že pouhá skutečnost, že rodič odmítne vydat své dítě opatrovníkovi, jemuž bylo svěřeno právo určit místo bydliště dítěte, je v případě, kdy rodič dítě zadržuje v jiném členském státě Unie, trestně postižitelná podle odst. 2 bodu 2 tohoto článku stejným způsobem, jako kdyby dítě zadržoval ve třetí zemi, a to i v případě, že při tom nedojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti. Naproti tomu v případě, že je dítě zadržováno na německém území, lze skutek, kdy rodič odmítne vydat dítě opatrovníkovi, trestně postihovat podle odst. 1 bodu 1 uvedeného článku pouze v případě, že bylo použito násilí, došlo k pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

33 Ustanovení § 235 trestního zákoníku tedy rozlišuje podle toho, zda rodič dítě zadržuje na německém území, nebo mimo něj, a zejména v jiném členském státě Unie. Toto rozlišování je založeno pouze na okolnosti, že dítě je přemístěno z německého území na území jiného členského státu Unie.

34 Pokud se přitom jedná o případ dítěte zadržovaného v jiném členském státě, než je Spolková republika Německo, může mít zvláštní trestnost podle § 235 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku fakticky dopad především na občany Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, již využili své svobody volného pohybu a pobytu a mají bydliště v Německu. Spíše totiž u těchto občanů než u německých státních příslušníků dojde k tomu, že přemístí nebo pošlou své dítě do jiného členského státu, zejména do členského státu svého původu, a budou je tam zadržovat, a to zejména v případě, kdy se sami do tohoto posledně uvedeného státu vrátí.

35 Z toho vyplývá, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 27 svého stanoviska, že § 235 odst. 2 bod 2 trestního zákoníku zavádí rozdílné zacházení, které může ovlivnit, či dokonce omezit svobodu pohybu občanů Unie ve smyslu článku 21 SFEU.

K odůvodnění omezení

36 Podle ustálené judikatury Soudního dvora může být omezení volného pohybu občanů Unie, které je stejně jako ve věci v původním řízení nezávislé na státní příslušnosti dotyčných osob, odůvodněné, pokud se zakládá na objektivních hlediscích obecného zájmu a je přiměřené cíli legitimně sledovanému dotčenou vnitrostátní právní úpravou. Opatření je přiměřené tehdy, pokud je způsobilé zajistit uskutečnění sledovaného cíle a přitom nepřekračuje meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné [rozsudky ze dne 5. června 2018, Coman a další, C-673/16, EU:C:2018:385, bod 41 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 25. července 2018, A (Pomoc pro zdravotně postiženou osobu), C-679/16, EU:C:2018:601, bod 67].

37 V projednávané věci německá vláda ve svém písemném vyjádření předloženém Soudnímu dvoru uvedla, že zvláštní trestnost podle § 235 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku má chránit právo na rodičovskou péči a práva dítěte, jakož i předcházet mezinárodním únosům dětí a bojovat proti nim, a to vzhledem k praktickým obtížím při dosažení navrácení dítěte zadržovaného v zahraničí, a to i tehdy, pokud se toto dítě nachází v jiném členském státě.

38 Konkrétně z důvodové zprávy k § 235 trestního zákoníku, na kterou tato vláda odkazuje, vyplývá, že tato trestnost byla zavedena z důvodu obtíží s výkonem německého soudního rozhodnutí týkajícího se péče o dítě v jiném státě, jakož i z důvodu závažnosti každého případu mezinárodního únosu, zejména pokud bylo dítě přemístěno do státu, který patří do odlišné kulturní oblasti (*Staat eines anderen Kulturkreises*), a nelze-li dosáhnout jeho okamžitého navrácení.

39 Je tedy třeba mít za to, že tyto důvody jsou neoddělitelně spjaty s ochranou dítěte a jeho základními právy.

40 Podle judikatury Soudního dvora představuje přitom ochrana dítěte legitimní zájem, který může v zásadě odůvodnit omezení základní svobody zaručené Smlouvou o FEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2008, Dynamic Medien, C-244/06, EU:C:2008:85, bod 42). Totéž platí v případě ochrany základních práv dítěte, která jsou zakotvena v článku 24 Listiny základních práv Evropské unie.

41 Důvody popsané německou vládou spadají tedy pod objektivní hlediska obecného zájmu ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 36 tohoto rozsudku.

42 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že není nezbytné, aby opatření nařízená členským státem k ochraně práv dětí odpovídala pojetí sdílenému všemi členskými státy, pokud jde o úroveň a způsob této ochrany. Jelikož se toto pojetí může mezi členskými státy lišit zejména z důvodů morální či kulturní povahy, je třeba členským státům nepochybně přiznat určitý prostor pro uvážení. Ačkoli je pravda, že v případě neexistující harmonizace v unijním právu je na členských státech, aby se rozhodly, na jaké úrovni zamýšlejí zajistit ochranu dotčeného zájmu, nic to nemění na tom, že při využití tohoto uvážení musí být dodrženy povinnosti vyplývající z unijního práva a zejména požadavky připomenuté v bodě 36 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2008, Dynamic Medien, C-244/06, EU:C:2008:85, body 44 až 46).

43 V tomto ohledu je trestnost, jejímž účelem je postih mezinárodního únosu dítěte, a to i v případě, že byl spáchán rodičem, v zásadě způsobilá zajistit, zejména z důvodu svého odrazujícího účinku, ochranu dětí před takovými únosy a zaručení jejich práv. Použití ustanovení, které upravuje takovou trestnost, přispívá navíc k cíli boje proti těmto únosům v zájmu ochrany dětí.

44 Taková trestnost však nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení legitimního cíle, který sleduje.

45 S výhradou ověření předkládajícím soudem se však jeví, že německý zákonodárce vychází z toho, že ochrana dítěte a jeho práv před rizikem únosu nevyžaduje, aby jeho únos rodičem byl v zásadě a pokaždé trestně postižitelný. Zatímco mezinárodní únos dítěte jeho rodičem je jako takový trestněprávně sankcionován na základě § 235 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku, je tomu totiž jinak v případě únosu dítěte jeho rodičem, pokud je dítě zadržováno na německém území, neboť takový skutek vede k trestu podle § 235 odst. 1 bodu 1 trestního zákoníku pouze v případě, že bylo použito násilí, došlo k pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

46 Je pravda, že z písemností ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že zvláštní trestnost uvedená v § 235 odst. 2 bodě 2 trestního zákoníku, jakož i vyšší úroveň ochrany dítěte, kterou toto ustanovení zavádí, jsou založeny na úvaze, že v případě přemístění dítěte mimo německé území jeho návrat na toto území a k nositeli práva péče o dítě naráží, stejně jako uznání německých soudních rozhodnutí, na praktické obtíže.

47 Je však třeba mít za to, že trestnost, podle které k trestnímu postihu postačuje, že jeden rodič nebo oba rodiče dítěte zadržovaného v jiném členském státě nepředají toto dítě druhému rodiči, poručníkovi nebo opatrovníkovi, i v případě, že nedošlo k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti, překračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle, za okolností, kdy zadržování dítěte na území dotčeného členského státu je trestné pouze v případě, že došlo k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

48 Argumentace opírající se o domněnku, že je nemožné nebo nadměrně obtížné dosáhnout uznání soudního rozhodnutí o právu péče o dítě v jiném členském státě a v případě mezinárodního únosu dítěte jeho okamžitého navrácení, by vedla k tomu, že by členské státy a třetí země byly postaveny na roveň, a byla by v rozporu s pravidly a duchem nařízení č. 2201/2003.

49 Toto nařízení je založeno, jak vyplývá z jeho bodů 2 a 21 odůvodnění, na zásadě vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, které je základem vytvoření skutečného soudního prostoru, jakož i na zásadě vzájemné důvěry. Posledně uvedená zásada podle ustálené judikatury od každého z těchto států vyžaduje, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává [v tomto smyslu viz posudek 2/13 ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 191, jakož i rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 36].

50 Ve světle všech výše uvedených úvah je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 21 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití právního předpisu členského státu, podle něhož je skutek, kdy rodič odmítne ustanovenému opatrovníkovi vydat dítě, které se nachází v jiném členském státě, trestně postižitelný i v případě, kdy nedojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo lsti, zatímco v případě, že se dítě nachází na území prvního členského státu, je tento stejný skutek trestný pouze tehdy, pokud při něm dojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

K nákladům řízení

51 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 21 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití právního předpisu členského státu, podle něhož je skutek, kdy rodič odmítne ustanovenému opatrovníkovi vydat dítě, které se nachází v jiném členském státě, trestně postižitelný i v případě, kdy nedojde k použití násilí,

pohrůžce citelné újmy nebo lsti, zatímco v případě, že se dítě nachází na území prvního členského státu, je tento stejný skutek trestný pouze tehdy, pokud při něm dojde k použití násilí, pohrůžce citelné újmy nebo ke lsti.

Podpisy.